

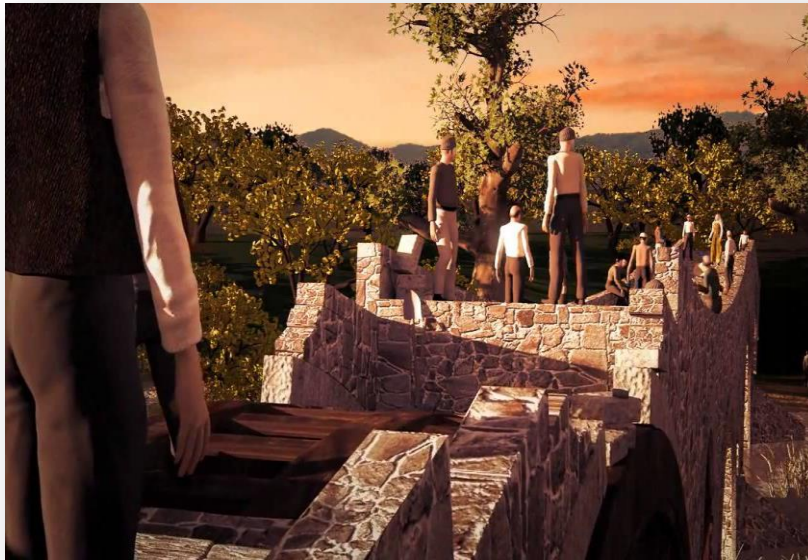
«ΤΟΥ ΓΙΟΦΥΡΙΟΥ ΤΗΣ
ΑΡΤΑΣ»
«ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ
ΑΥΛΙΔΙ»

ΟΜΟΙΟΤΗΤΕΣ

➤ Το δημοτικό τραγούδι «Του γιοφουριού της Άρτας» έχει αρκετές ομοιότητες με τον μύθο της Ευριπίδειας τραγωδίας «Ιφιγένεια η εν Αυλίδι». Πιο αναλυτικά, το θεματικό μοτίβο της ανθρώπινης θυσίας για την εδραίωση ενός μεγάλου έργου ή την ευόδωση ενός υψηλού σκοπού υπάρχει και στον μύθο της παραλογής «Του γιοφουριού της Άρτας» και στην ευριπίδεια τραγωδία «Ιφιγένεια εν Αυλίδι». Επίσης, εντοπίζεται ομοιότητα στην πίστη ότι απαιτείται ανθρώπινη θυσία, και μάλιστα οικειοθελής, για το κοινό καλό. Έπειτα, τα θύματα είναι νεαρά άτομα που δεν ευθύνονται τα ίδια για το πρόβλημα που υπάρχει. Ταυτόχρονα, και οι δύο κοπέλες έχουν συγγενική σχέση με τους θύτες. Συγκεκριμένα, η Ιφιγένεια είναι κόρη του Αγαμέμνονα και η Λυγερή είναι γυναίκα του Πρωτομάστορα. Τα θύματα αγνοούν ότι πρόκειται να θυσιαστούν και πηγαίνουν στον τόπο θυσίας με καλή διάθεση και για καλό σκοπό (η Ιφιγένεια για να παντρευτεί τον Αχιλλέα και η Λυγερή για να συναντήσει τον Πρωτομάστορα). Επιπροσθέτως, οι θύτες είναι σημαντικά πρόσωπα. Ο Πρωτομάστορας είναι ο επικεφαλής του έργου και ο Αγαμέμνονας είναι ο αρχιστράτηγος των Αχαιών. Αξίζει να αναφερθεί ότι και οι δύο ήρωες, παρά τον πόνο τους, υπακούουν στην εσωτερική φωνή του καθήκοντος και πράττουν το σωστό.

Ακόμα, παρατηρείται ότι και οι δύο ήρωες χρησιμοποιούν τεχνάσματα, προκειμένου να παρασύρουν το θύμα. Ειδικότερα, ο Πρωτομάστορας το δαχτυλίδι, ενώ ο Αγαμέμνονας τον υποτιθέμενο γάμο της Ιφιγένειας. Και στα δύο έργα εντοπίζεται το στοιχείο της οικογένειας, ισχυρότατο στοιχείο στην παραδοσιακή κοινωνία, που διαδραματίζει σημαντικό ρόλο. Στο δημοτικό τραγούδι ο αδελφός γίνεται αιτία της αλλαγής της κατάρας σε ευχή, ενώ στην τραγωδία ο Ορέστης, ο αδελφός της Ιφιγένειας, υποδηλώνει τη συνέχεια της γενιάς. Τέλος, και οι δύο κοπέλες αποδέχονται τελικά καρτερικά τη μοίρα τους.

ΟΙ ΔΥΟ ΘΥΣΙΕΣ

Η θυσία της Ιφιγένείας

Η θυσία της Λυγερής

ΔΙΑΦΟΡΕΣ

➤ Στην τραγωδία, ο Θύτης, ο Αγαμέμνωνας, είναι ένοχος, αφού σκότωσε το ελάφι της θεάς Άρτεμης, καθώς κυνηγούσε στο ιερό της άλσος και πρέπει να τιμωρηθεί. Όμως, ο Πρωτομάστορας δεν ευθύνεται για το γκρέμισμα του γιοφυριού. Επίσης, στο γιοφύρι της Άρτας, το πουλί είναι αυτό που δρομολογεί τη λύση στο πρόβλημα, ενώ στην *Ιφιγένεια εν Αυλίδι*, ο μάντης Κάλχας. Τέλος, η Ιφιγένεια στο τέλος σώζεται, ενώ η Λυγερή θυσιάζεται.

*«Α δε στοιχειώσετε άνθρωπο, γιοφύρι δε στεριώνει
και μη στοιχειώσετε ορφανό, μη ξένο, μη διαβάτη
παρά του πρωτομάστορα την όμορφη γυναίκα
πόρχεται αργά τ' αποταχύ και πάρωρα το γιόμα»*

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

✦ Και στα δύο έργα αποτυπώνεται με δραματική ένταση και συγκινησιακό βάθος η διάσταση ανάμεσα στο «θέλω» και το «πρέπει», καθώς και η ανάγκη πρόταξης του συλλογικού καλού έναντι του ατομικού. Τα διλήμματα του Πρωτομάστορα και του Αγαμέμνονα, η οδύνη τους, η πρόταξη του καθήκοντος έναντι του κοινωνικού συνόλου, η υποταγή στη Μοίρα, η ολοκλήρωση της θυσίας είναι μερικά μόνο από τα στολίδια που κυριολεκτικά κοσμούν τα δύο απaráμιλλα αυτά έργα της αρχαίας και της νέας γραμματείας μας.

ΛΥΓΕΡΗ-ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ

- Είμαι πολύ νέα και όμορφη για να πεθάνω, άντρα μου. Δεν με θέλεις πια; Δεν με αγαπάς;
- Λυγερή μου, δεν έπαψα ποτέ να σ' αγαπώ και δεν θέλω να σε χάσω, αλλά ως επικεφαλής του έργου πρέπει να παραμερίσω τα συναισθήματά μου για εσένα και να προτάξω την ευθύνη στο κοινωνικό σύνολο.
- Μα, δεν έχουμε προλάβει ακόμα να κάνουμε οικογένεια... Ξέρεις πόσο πολύ θέλω ένα παιδί! Ξέχασες τα όνειρά μας;
- Όχι βέβαια, αλλά τα πράγματα πάντα η ζωή δεν μας τα φέρνει όπως τα θέλουμε.
- Πώς μπορείς αλήθεια να είσαι τόσο άκαρδος; Εγώ δεν είμαι η αγάπη σου η παντοτινή; Πού πήγαν τα λόγια τα μεγάλα που μου έλεγες; Εσύ δεν μου ορκίστηκες αιώνια αγάπη; Ότι θα είμαστε μαζί στα δύσκολα;

ΛΥΓΕΡΗ-ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ

- Σε καταλαβαίνω, γλυκιά μου, αλλά...

-Δεν θέλω να είμαι εγώ αυτή που θα θυσιαστεί για τη θεμελίωση του γιοφυριού της Άρτας! Δεν με νοιάζει το γιοφύρι! Εγώ δεν φταίω σε τίποτα!

-Το ξέρω, αγαπημένη! Όμως πρέπει να συμπεριφερθώ ανάλογα με την ευθύνη που έχω αναλάβει, όσο κι αν μου είναι δύσκολο... Νομίζεις εγώ δεν σπαράζω μέσα μου; Βρίσκομαι όμως σε αδιέξοδο... Μακάρι να πράγματα να είχαν έρθει διαφορετικά. Τώρα όμως πραγματικά δεν μπορώ να πράξω τίποτε άλλο πέρα από το να φανώ αντάξιος του έργου που ανέλαβα.

-Εντάξει, λοιπόν! Βλέπω ότι τα λόγια μου πέφτουν στο κενό... Είσαι αποφασισμένος και δεν μπορώ να σου αλλάξω γνώμη. Ευχήσου μου, τουλάχιστον, «καλό κατευόδιο» και φρόντισε να είναι γρήγορος ο θάνατός μου.

-Αντίο, πολυαγαπημένη, και να ξέρεις, καμιά δεν θα πάρει τη θέση σου! Αυτή η πράξη σου θα μείνει ανεξίτηλη στους αιώνες!